

RACHEL INGALLS
Mevrouw Caliban

Met een nawoord van Rivka Galchen

‘Een boek vol verbeeldingskracht [...] behendig en geestig bevrijdt Ingalls haar lezers van opgelegde conventies en voert ze binnen in een wereld waarin gekte en anders-zijn juist mooi en goed zijn.’ – Sarah Hall

Een slaperige buitenwijk. Dorothy wijdt zich aan het huishouden en wacht tot haar man thuiskomt. Romantiek is wel het laatste wat ze verwacht. Dan hoort ze een vreemde aankondiging op de radio over een monster dat zojuist is ontsnapt uit het Instituut voor Oceanografisch Onderzoek...

Rachel Ingalls' *Mevrouw Caliban* is door recensenten vergeleken met *King Kong*, de verhalen van Edgar Allen Poe, de films van David Lynch, *Beauty and the Beast*, *The Wizard of Oz*, *E.T.* en de sprookjes van Angela Carter. Dat zo'n bescheiden novelle zo veel elementen kan omvatten, is een bewijs van zijn verrassende en unieke charme.

‘Een onvergetelijke roman.’ – *The New York Review of Books*

‘Het werk van Rachel Ingalls toont het vakmanschap van een zeer uitzonderlijk talent.’ – *The Independent*

‘Een novelle om vele malen te herlezen.’
– *The Paris Review*

Rachel Ingalls (1940-2019) werd geboren in Boston, maar woonde vanaf 1965 in Engeland. *Mrs. Caliban* (1982) werd door de British Book Council uitgeroepen tot een van de twintig beste Amerikaanse romans sinds de Tweede Wereldoorlog. *Mevrouw Caliban* verschijnt nu voor het eerst in het Nederlands en is vertaald door Lisette Graswinckel.

www.uitgeverijjorlando.nl

RACHEL INGALLS

Mevrouw Caliban

Vertaald door Lisette Graswinckel

Met een nawoord van Rivka Galchen

uitgeverij
ORLANDO

De uitgever ontving voor deze uitgave in het kader van schwob.nl een subsidie van het Nederlands Letterenfonds.

De vertaler ontving voor deze vertaling een project-subsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

© 1983 Rachel Ingalls

Oorspronkelijke titel *Mrs. Caliban*

Oorspronkelijke uitgever New Directions, New York

© 2022 Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv,
Amsterdam en Lisette Graswinckel

Omslagontwerp Mariska Cock

© Omslagbeeld Rudolf Levy, *Bildnis Nanda*, 1941

© Foto auteur Gaia Banks

Zetwerk Pre Press Media Groep

ISBN 978 90 832338 4 0

NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

Fred vergat drie dingen op rij voordat hij bij de voordeur was op weg naar zijn werk. Toen schoot hem te binnen dat hij de krant had willen meenemen. Dorothy nam niet de moeite te zeggen dat ze die zelf nog niet uit had. Ze liep gewoon terug om de krant te halen. Hij treuzelde nog een paar minuten, waarin hij zijn zakken beklopte en twijfelde of hij een paraplu moest meenemen. Ze beantwoordde al zijn vragen voor hem en stopte er nog een paar van zichzelf tussen: had hij de paraplu wel nodig als hij de auto nam, had hij echt de indruk dat het ging regenen? Als zijn auto dat rare geluidje maakte, kon hij dan niet beter met de bus gaan? En had hij die andere paraplu al teruggevonden? Hij moest ergens op kantoor liggen. Het was een mooie opvouwbare en ze opperde dat iemand anders ermee vandoor was gegaan.

Ze hadden een dergelijke litanie al vele malen doorlopen. Het leek wel of Fred de vaste woorden van dit ritueel nodig had als houvast aan het begin van dagen die een of andere beproeving voor hem inhielden, iets waar hij zenuwachtig over was.

‘Ik ben misschien laat thuis vanavond,’ zei hij. ‘Iets met... weet ik nog niet, maar ik bel je van kantoor. Goed?’

‘Ja, hoor. Prima.’

Ze bleef in de deuropening staan terwijl hij het tuinpad afliep. Hij keek niet om. En een afscheidsoen had hij haar al jaren niet gegeven. Die affaire van hem met dat meisje van pr was precies zo begonnen, met overwerken op kantoor. Wie weet. Of misschien was het echt zo, maar ze kon tegenwoordig geen hoogte meer van hem krijgen.

Ze maakte de bedden op, stofzuigde, douchte, kleepte zich aan en stond aan het aanrecht af te wassen toen ze naar de radio keek en overwoog hem aan te zetten. Het was een groot, donkerbruin, ouderwets toestel, het type dat leek op een gotische kathedraal uit de jaren dertig.

De afgelopen drie weken had ze dingen in de uitzendingen gehoord die onmogelijk echt gezegd konden zijn. De eerste keer was tijdens een reclameboodschap voor cakemix, waarin de vrouwenstem op volstrekt normale toon (zoals in de rest van de reclame) had opgemerkt: ‘Maak je niet druk, Dorothy, je krijgt heus nog wel een baby. Je hoeft alleen maar te ontspannen en te stoppen met piekeren. Gegarandeerd.’ En toen was de stem direct verdergegaan met de cakemix die niet kon mislukken.

Ze had niet gedacht dat ze gek werd, niet meteen. Ze geloofde dat het gewoon haar eigen gedachten waren die zich in de lage klanken en hun drammerige ritme hadden gedrongen. De volgende dag had ze echter in een nieuwsprogramma een verhaal gehoord over een vioolspelende kip – ‘de Heifetz van het hoenderhok’ werd de vogel genoemd – en ze had later via vriendinnen achterhaald dat dit item niet was gehoord door anderen die klaarblijkelijk op dezelfde frequentie hadden afgestemd.

Goed, nou ja. Het was dan ook een oude radio. Een heel oude radio. Het was ongetwijfeld mogelijk dat de geluidsgolven elkaar in de weg zaten, of iets dergelijks; een soort ruis of interferentie die geen specifiek, storend geluid maakte, alleen inbrak en zich mengde met de algemene toon van het programma waarmee het in botsing kwam. Dorothy zette het volume niet te hard omdat ze het geluid alleen op de achtergrond wilde horen, zodat het haar het tobben belette, maar niet het denken. Tegenwoordig zette ze het volume harder zodra ze iets ongevoons hoorde, maar ze kon werkelijk niet herkennen waar het originele programma was onderbroken of weggedraaid en het andere zich erbij voegde. De stemmen klonken precies hetzelfde, alleen de toon was op een bepaalde manier gewijzigd en speciaal voor haar bedoeld.

Ze dacht nog steeds niet dat ze gek werd. Wel zette ze het apparaat nu met lichte argwaan aan. Als het gepraat of de muziek eenmaal begon, werd ze blij en ontspannen. Alleen op de momenten dat ze besepte dat een van de speciale mededelingen bezig was, voelde ze een steek van verwachting en lichte paniek. Ze wilde in elk geval niets meer horen over het krijgen van een baby, of over haar en Fred en hun huwelijk. Tot nu toe was die eerste mededeling de enige persoonlijke. Maar toch, er zouden andere kunnen volgen. Ze had aan niemand verteld dat ze ze hoorde, aan Fred al helemaal niet. Natuurlijk niet.

Met een hand op de kraan stond ze naar de radio te kijken. Dit was het tijdstip dat ze op de buitenlandse zenders kon afstemmen om zonder ruis naar klassieke muziek te luisteren.

Ze liep naar de radio, zette hem aan en viel midden in een symfonie halverwege een uitbreidende ladder van grote akkoorden. Ze begon te neuriën en draaide de kraan open. Het orkest piekte en daalde zich een weg naar een finale die werkelijk overweldigend ging zijn – er klonk zelfs inleidend tromgeroffel – en toen leek alles te verstommen en zei een stem kalm en duidelijk:

Dames en heren, we onderbreken dit programma voor het nu volgende bericht aan alle omwonende burgers. Hedenochtend vroeg zijn oppassers van het Jefferson Instituut voor Oceanografisch Onderzoek aangevallen door een wezen dat zes maanden geleden door professor William Dexter werd gevangen tijdens diens expeditie naar Zuid-Amerika. Het wezen, in de sensatiepers bekend onder zijn bijnaam 'Aquarius de Monsterman', blijkt na uitvoerige wetenschappelijke analyse een reusachtig hagedisachtig dier te zijn met het vermogen om langdurige perioden zowel onder water als op het land te leven. Het dier is tevens levensgevaarlijk, waarvan de tragische gebeurtenissen van vanochtend helaas onmiskenbaar getuigen, aangezien twee medewerkers van het Instituut, oppasser John Kelsoe en dr. Dennis Wachter, dood en gruwelijk verminkt zijn aangetroffen nabij de lege kooi van het dier. Toen Aquarius bij het Instituut werd ondergebracht, hoopte men aanvankelijk dat hij studenten uit het hele land zou trekken, maar de wetenschappers die waren aangesteld om zijn gewoonten te bestuderen, voorzagen een risico dat contact met grote aantallen mensen hem zou blootstellen aan infectieziekten die, hoewel ongevaarlijk voor mensen, mogelijk fataal zouden blijken voor zijn vooralsnog raadselachtige afwijkende fysiologie. Bovendien, voegden ze eraan toe, was

hij ongelooflijk sterk en diende hij als extreem gevaarlijk te worden beschouwd, in het bijzonder wanneer zijn razernij werd gewekt. Deze waarschuwing is nu op tragische wijze terecht gebleken, zoals de dierbaren van deze beide mannen als geen ander weten – deze mannen die stierven terwijl ze trouw en dapper de nauwgezette plichten van vorsers naar kennis vervulden. Met klem doen we deze waarschuwing uitgaan aan iedereen in de omgeving: dit dier is gewelddadig, benader hem onder geen beding. Ziet u hem, bel dan onmiddellijk de politie. Herhaling: de monsterman is gevaarlijk.

Heel even had Dorothy gedacht dat het bulletin over Aquarius een van haar speciale mededelingen was. Maar dat kon eigenlijk niet. Haar speciale stemmen duurden nooit lang, hadden een zachte, intieme, dromerige intonatie en klonken in je oor alsof ze uit het orgaan zelf voortkwamen, niet van ergens daarbuiten. Deze tirade was gebracht op de typische gezwollen toon van de reclameman.

Had Scotty nog geleefd, dan had ze nu de school opgebeld om door te geven dat ze hem vanwege de waarschuwing die middag zelf zou komen ophalen. Al zou hij nu een grote jongen zijn geweest. Hoe oud? Hij was gestorven onder een gewone verdoving toegediend voorafgaand aan een eenvoudige blindedarmoperatie, en het enige wat men achteraf ter verklaring had kunnen zeggen was ‘idiosyncratische reactie’, ‘onvermoede allergie’ en ‘overgevoelighedsreactie’. En toen, een paar maanden later, verloor ze de baby. Vanaf dat moment werd het anders tussen haar en Fred. De eerste klap had hen beiden verdoofd, de tweede had hen van elkaar afgekeerd. Ieder

nam het de ander op subtiële wijze kwalijk en voelde tegelijkertijd verontwaardiging, woede en schuld bij het idee dat een soortgelijk oordeel bij de tegenpartij leefde. Het bleek daarna makkelijker om alles onder het tapijt te vegen, voor iets anders waren ze te uitgeput. Zo duurde het voort: stiltes, afzondering, de wanhoop van in gedachten gevoerde gesprekken waarvan ze wisten dat ze hopeloos waren. Lang voordat hij haar ontrouw was, besloot hij tot de gescheiden bedden. Ze hadden beiden slaapproblemen en werden op andere tijden wakker. Bovendien maakten ze voorlopig toch geen gebruik van het feit dat ze in hetzelfde bed lagen. Ze wist dat het over en uit was toen hij dat zei, maar ze had de kracht niet er wat aan te doen. Hij kon ook niet veel kracht hebben gehad, anders waren ze inmiddels wel gescheiden. Als je alles maar onder het kleed bleef vegen, moest je op een gegeven moment het huis verlaten.

Om tien over elf ging de telefoon en vertelde Fred haar dat de auto – zijn schitterende, liefdevol verzorgde oldtimer – weer kapot was, dat hij later thuis zou zijn en dat hij misschien iemand meenam voor het eten. Een hapje voldeed, want ze moesten iets doornemen.

‘Zoek uit of hij vegetariër is of een of andere gezondheidsfreak, wil je?’ vroeg Dorothy. ‘Ik ga geen steak voorzetten aan iemand die me zijn magische mantra gaat toeschreeuwen.’

‘Dat is hij niet. Doe maar wat. Bier en sandwiches.’

‘O nee, ik zet jullie iets warmes voor. Maar je moet nu zeggen wat ik voor je in huis moet halen, anders wordt het spaghetti bolognese met salade. En ijs.’